

Tøffe tak med Israel om Bouchiki-saken

Israelske myndigheter forsøkte å få arrestasjonene i Bouchiki-saken kjent ulovlige. De gikk hardt til angrep på politiets metoder.

ARILD JONASSEN
@PER KRISTIAN BJØRKENG

I flere av de ni dokumentene Utenriksdepartementet frigjorde i går, drøyt 22 år etter det oppsiktsvekkende terror-drapet på Ahmed Bouchiki på Lillehammer 21. juli 1973, fremgår det at det var stadige konfrontasjoner mellom representanter for staten Israel og Utenriksdepartementet.

Sjefen for det israelske utenriksdepartementets rettsavdeling, Meir Rosenne, åpnet et møte med daværende underdirektør Kjell Eliassen i UD med sterk kritikk av norsk politi. Politiet hadde rykket inn i

boligen til den israelske diplomaten og sikkerhetsoffiseren Yigal Eyal i Oslo og arrestert to av de som senere ble tiltalt i saken. Rosenne ba UD om å gjøre statsadvokaten oppmerksom på at arrestasjonene var ulovlige, fordi diplomaten hadde immunitet.

– Det som skjedde, er svært alvorlig, sa Rosenne.

Eliassen ville ikke gå med på at arrestasjonene var ulovlige. Dagfinn Vårvik, som var utenriksminister den gang, sier at Rosenne ble bestemt avvist av norsk UD.

– Han kom til UD med en nærmest brysk holdning. Jeg hadde en følelse av at israelerne nærmest kom for å belære folk i UD om hvordan retten skulle tolkes. Han ble sendt tilbake til hjemlandet med fullstendig uforrettet sak, sier Vårvik.

Rosenne beskrev under møtet med Eliassen hvordan en væpnet styrke på 15 norske politimenn med skuddsikre vester rykket inn i diplomatens bolig og arres-

terte to av de som senere ble tiltalt i drapsaken, israelerne Zvi Steinberg og Michael Dorf.

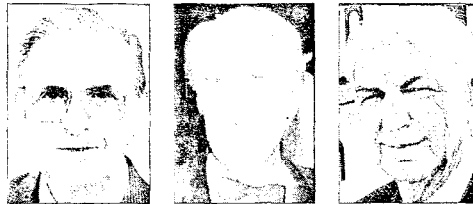
I en halv time ble boligen gjennomført av politifolkene. Diplomaten ble ifølge Meir Rosenne nektet å ringe sin ambassadør. Det er i strid med Wien-konvensjonen om diplomatisk samkvem.

UDs underdirektør Eliassen svarte at de ikke var detaljinformert, men at politiet hadde funnet frem til boligen ut fra et telefonnummer de hadde funnet på en av de andre arresterte, som var Dan Ærbel.

Den israelske representanten ville ha de to israelerne løslatt fordi de var tatt i diplomatens bolig, men Eliassen svarte at de i så fall måtte sendes tilbake til huset. Det endelige svaret var at løslatelse ikke var aktuelt.

Diplomaten Yigal Eyal ble senere erklært persona non grata i Norge, og returnerte til Israel.

Se også side 8 (leder)

SENTRALE: Daværende utenriksminister Dagfinn Vårvik (fra venstre), underdirektør Kjell Eliassen i UD og statsadvokat Håkon Wiker var sentrale personer da Israel ønsket å påvirke be-handlingen av Ahmed Bouchikis drapsmenn.

Fakta

DETTE ER SAKEN

- 21. juli 1973 kl. 22.40: En drapskommando ledet av den israelske etterretningstjenesten Mossad skjøt ned og drepte kelteren Ahmed Bouchiki på Lillehammer, da han gikk av bussen sammen med sin gravide kone.
- En mann og en kvinne kom ut av en lys Mazda personbil, avfyrte totalt 14 skudd og forsvant. 13 skudd traff Bouchiki.
- Seks medlemmer av drapskommandoen ble arrestert i Oslo.
- I Eidsivating lagmannsrett ble én av dem frifunnet. De øvrige fem, to kvinner og tre menn, ble i Eidsivating lagmannsrett dømt til fengselsstraffer fra ett år til fem og et halvt år.
- Lederen for aksjonen og de to som utførte selve drapet, ble aldri tatt. Drapsaken foreldes for disse i 1998, etter 25 år.

Regjeringen innkalte aktor

Korvald-regjeringen grep direkte inn i retts-saken mot de tiltalte i Lillehammer-drapet.

7. januar 1974 startet retts-saken etter drapet på Ahmed Bouchiki. Allerede i innledningen tok daværende utenriksminister Dagfinn Vårvik direkte kontakt med aktor og ba om at dørene ble lukket, av hensyn til staten Israel. Det samme skjedde igjen en uke senere.

I dokumenter frigitt av Utenriksdepartementet i går, fremgår det at regjeringen var så betenkt over de mange detaljer om Israels etterretningsvesen som ble kjent under rettssaken, at aktor ble bedt om å stramme tøylen. Det fremgår at israelske myndigheter direkte presset på for at det skulle skje.

Dagfinn Vårvik sier i dag at han ikke husker at han innkalte statsadvokat Håkon Wiker til sitt kontor, slik det går frem av dokumentene.

– Ga dere etter for press fra israelerne?

– Nei. Jeg kan ikke huske at det var noe press, sier Vårvik. Ifølge dokumentene var han i 1974 bekymret over hvilken betydning saken

kunne få for Genève-for-handlingene om fred i Midt-Osten.

Eidsivating lagmannsrett konkluderte senere i dommen, der fem av seks tiltalte ble dømt, i klartekst med at deres oppdragsgiver var Israels etterretningstjeneste.

Begge advokatene til de etterlatte etter offeret, Ahmed Bouchiki, i Norge, betegner de frigitte notatene som oppsiktsvekkende.

Advokaten til Bouchikis enke, Thor-Erik Johansen, som i 1980 var statssekretær for justisministeren i regjeringen Nordli, mener noe av årsaken til denne imøtekommenheten overfor israelske myndigheter kan skyldes daværende statsminister Korvalds nære forhold til Israel.

Det fremgår av de frigitte notatene at utenriksminister Dagfinn Vårvik den 6. januar innkalte aktor, statsadvokat Håkon Wiker, til møte på sitt kontor. Der presiserte han at rettssaken kunne påvirke Genève-for-handlingene om fred i Midt-Osten, og at det forelå en formell israelsk anmodning om lukkede dører.

Resultatet var at aktor sammen med en representant for UD utarbeidet et notat til justisministeren der det ble tilrådet å lukke

dørene under resten av rettssaken for de deler som omhandlet de tiltaltes oppdragsgiver (Israels etterretningstjeneste Mossad) og disse tjenestenes virksomhet og aksjoner utenfor Norge.

Både aktor og rettens administrator ønsket at begrunnelsen for Utenriksdepartementets kursendring skulle leses i åpen rett, noe som utenriksminister Vårvik sa nei til. Aktor, statsadvokat Håkon Wiker, ble informert om dette samme kveld, og sa at han var innforstått med det. Da Wiker nok en gang ble kontaktet etter anmodning fra utenriksministeren 15. januar, fordi så mye kom frem om Israels etterretningstjeneste, svarte han at det ikke var noe uventet budskap. Han var også bekymret over hvordan saken hadde utviklet seg med de tiltaltes eksponering av Israels etterretningstjeneste.

Utenriksdepartementet fortsetter gjennomgåelsen av ytterligere dokumenter i Lillehammer-saken som vurderes frigitt. Etter det Aftenposten forstår, er det hensynet til fremmede stater som er årsak til at man ennå ikke har bestemt seg.

Ap 28/12-95